

Úkoly zaměstnavatelů při provádění důchodového pojištění od 1. 1. 2012

Úkoly zaměstnavatelů při provádění důchodového pojištění vymezuje **zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení**, ve znění pozdějších předpisů (**ZOPSZ**). Dílčí novelizaci tohoto předpisu účinnou od 1. 1. 2012 přináší v souvislosti s tzv. technickou novelou zákonů o nemocenském a důchodovém pojištění zákon č. 470/2011 Sb.

K hlavním povinnostem zaměstnavatelů při provádění důchodového pojištění jejich zaměstnanců patří podle ust. § 35a ZOPSZ především povinnost vést potřebné záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávky důchodového pojištění, jejich výši a výplatu, předkládat je orgánům sociálního zabezpečení a písemně hlásit změny v těchto rozhodných skutečnostech (do osmi dnů, není-li určeno jinak).

Základem pro včasné a správné plnění těchto a dalších úkolů zaměstnavatelů je kvalitně vedená podkladová evidence obsahující údaje potřebné pro účely důchodového pojištění (zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů – dále jen zákon č. 155/1995 Sb.). Rozsah těchto údajů upravuje ust. § 37 ZOPSZ.

Povinnost zaměstnavatelů sepsávat žádosti o důchod byla zrušena s účinností od 1. 1. 2007 a od tohoto data sepsávají žádosti výlučně okresní správy sociálního zabezpečení, v Praze Pražská správa sociálního zabezpečení, v Brně Městská správa sociálního zabezpečení Brno (dále jen OSSZ). Zaměstnavatelé ovšem poskytují orgánům sociálního zabezpečení v rámci přípravného důchodového řízení nezbytnou součinnost, zejména pokud jde o vyhotovení a předložení posledního evidenčního listu důchodového pojištění svého zaměstnance nebo sdělení údajů uvedených v ust. § 83 odst. 2 ZOPSZ.

Všechny změny, ke kterým v plnění povinností zaměstnavatelů dochází s účinností od 1. 1. 2012 ve srovnání se stavem účinným do 31. 12. 2011, jsou v textu *pro přehlednost graficky odlišeny červenou kurzívou*.

PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POVINNOSTÍ ZAMĚSTNAVATELŮ

Souhrn povinností zaměstnavatelů v oblasti důchodového pojištění lze rozčlenit **do čtyř okruhů**:

1. Vedení podkladové evidence pro účely důchodového pojištění
2. Vyhotovování a předkládání evidenčních listů důchodového pojištění
3. Součinnost zaměstnavatele v důchodovém řízení, potvrzování rozhodných skutečností
4. Plnění ohlašovací povinnosti

I. Vedení podkladové evidence pro účely důchodového pojištění

A) rozsah evidence (§ 37 odst. 1 a 2 ZOPSZ)

Evidence, kterou zaměstnavatel vede o občanech pro účely důchodového pojištění, musí podle **odst. 1** citovaného ustanovení obsahovat následující údaje:

- a) příjmení (včetně všech dřívějších příjmení), jméno, datum a místo narození, místo trvalého pobytu, státní občanství, a byl-li občan účasten důchodového pojištění v cizině a zaměstnavatel je jeho prvním zaměstnavatelem po skončení této účasti, též údaj o názvu a adrese cizozemského nositele pojištění a o cizozemském čísle pojištění,
- b) rodné číslo,

- c) vznik a skončení pracovního poměru nebo jiného vztahu k zaměstnavateli, který zakládá účast na důchodovém pojištění,
- d) vyměřovací základ pro stanovení pojistného na sociální zabezpečení za příslušná rozhodná období (ust. § 5 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů),
- e) dobu dočasné pracovní neschopnosti, s výjimkou dočasné pracovní neschopnosti, kterou si občan přivodil úmyslně, a karantény, dobu po kterou trvala potřeba ošetřování nebo péče o dítě ve věku do 10 let nebo jiného člena domácnosti, nejde-li o osoby, které podle zákona o nemocenském pojištění nemají nárok na ošetřovné, a skutečnost, zda pojištěnec v žádosti o ošetřovné uvedl, že je osamělý, a dobu před porodem, po kterou nebyla vykonávána výdělečná činnost z důvodu těhotenství, nejdříve však od začátku osmého týdne před očekávaným dnem porodu, do dne který bezprostředně předchází dni porodu¹,
- f) dobu pracovního volna bez náhrady příjmu a neomluvené nepřítomnosti v práci,
- g) *záznam, zda občan pobírá starobní důchod přiznaný podle § 31 zákona o důchodovém pojištění, kdo jej vyplácí, datum vzniku nároku na tento důchod, popřípadě číslo rozhodnutí o jeho přiznání, jde-li o poživatele důchodu vypláceného orgány ministerstev obrany, vnitra a spravedlnosti*²,
- h) jde-li o obchodní společnost, seznam společníků a členů statutárního orgánu a dozorčí rady této společnosti za jednotlivé kalendářní měsíce a přehled kalendářních měsíců, za které tato společnost neodvedla pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, které byla povinna odvést; to platí obdobně pro družstvo (podle ust. § 37 odst. 7 ZOPSZ zaniká-li obchodní společnost/družstvo bez právního nástupce, je povinna/o předat tyto údaje příslušné OSSZ, a to nejpozději do dne výmazu společnosti z obchodního rejstříku),
- j) dobu vojenské činné služby, nejde-li o vojáky z povolání.

Zaměstnavatel podle odst. 2 citovaného ustanovení dále vede evidenci

- a) o náhradách za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání), které vyplácí, a vystavuje občanům potvrzení o době a důvodu poskytování těchto náhrad a o výši těchto náhrad vyplacených v jednotlivých kalendářních letech,
- b) o zvláštním příspěvku horníkům, který vyplácel před rokem 1996, a vystavuje potvrzení občanům o době poskytování příspěvku a o výši příspěvku vyplaceného v jednotlivých kalendářních letech,
- c) *o dobách uvedených v § 16 odst. 4 větě druhé písm. a), d) a e) zákona o důchodovém pojištění (tzv. omluvné důvody, výkon vojenské služby v ozbrojených silách České republiky, péče o dítě do 4 let věku, péče o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby) pokud tyto doby trvaly celý kalendářní měsíc, popřípadě jen po část kalendářního měsíce, pokud pracovní poměr nebo jiný vztah k zaměstnavateli, který zakládá účast na důchodovém pojištění, trval jen po část kalendářního měsíce, a v takovém kalendářním měsíci byl účtován příjem, který se zahrnuje do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného na sociální zabezpečení, a o výši tohoto příjmu; zaměstnavatel vystavuje potvrzení o těchto dobách a o výši tohoto příjmu na žádost občana za jednotlivé kalendářní roky.*

B) povinnost uschovávat v evidenci některé písemnosti nebo záznamy (§ 35a odst. 4 ZOPSZ)

Zaměstnavatelé jsou povinni uschovávat:

- a) stejnopisy evidenčních listů důchodového pojištění vyhotovených v kalendářním roce, kterého se týkají, nebo v bezprostředně následujícím kalendářním roce, po dobu 3 kalendářních roků po roce, kterého se týkají, a stejnopisy ostatních evidenčních listů po dobu 3 kalendářních roků po roce, ve kterém byly vyhotoveny,
- b) seznamy společníků a členů statutárního orgánu a dozorčí rady obchodních společností a družstev vedené za jednotlivé kalendářní měsíce a přehled kalendářních měsíců, za které tato společnost (družstvo) neodvedla(o) pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, které byla(o) povinna(o) odvést, po dobu 6 kalendářních roků následujících po

¹ Podrobněji k těmto právním skutečnostem v materiálu „Všeobecné zásady pro vyplňování ELDP (platného od 1. ledna 2009) pro období od 1. 1. 2012“ (<http://www.cssz.cz/cz/tiskopisy/duchodove-pojisteni.htm>).

² Protože ohlašovací povinnost je omezena pouze na situace, kdy zaměstnanec ještě nedovršil důchodový věk (viz dále v kap. IV.), je nutno zjišťovat a evidovat i tuto skutečnost (tj. **datum dovršení důchodového věku**).

měsíci, kterého se záznam týká, vždy však po dobu 3 kalendářních roků následujících po měsíci, v němž bylo dlužné pojistné na tento měsíc zapláceno,

- c) záznamy o skutečnostech vedených v podkladové evidenci pro účely důchodového pojištění (podle § 37 odst. 1 ZOPSZ) o poživatelích starobního nebo invalidního důchodu po dobu 10 kalendářních roků po roce, kterého se týkají,
- d) mzdové listy nebo účetní záznamy o údajích potřebných pro účely důchodového pojištění po dobu 30 kalendářních roků následujících po roce, kterého se týkají. Jde-li o mzdové listy nebo účetní záznamy o údajích potřebných pro účely důchodového pojištění vedené pro poživatele starobního důchodu, po dobu 10 kalendářních roků následujících po roce, kterého se týkají.

Výše uvedené lhůty platí, pokud zvláštní právní předpis nestanoví pro záznamy, které mají charakter účetních záznamů delší uschovací dobu; za záznamy s charakterem účetních záznamů se vždy považují doklady o druhu, vzniku a skončení pracovního vztahu, záznamy o pracovních úrazech a nemocech z povolání a záznamy o evidenci pracovní doby (§ 96 zákoníku práce), včetně doby pracovního volna bez náhrady příjmu.

S účinností od 1. 1. 2009 ust. § 35a odst. 5 ZOPSZ výslovně ukládá zaměstnavatelům zanikajícím bez právního nástupce před uplynutím výše uvedených archivačních dob, aby tyto zajistili úschovu záznamů a dalších dokladů do uplynutí těchto zákonem stanovených dob a písemně oznámit OSSZ, kde jsou tyto záznamy a doklady uloženy.

C) plnění úkolů zaměstnavatelů v některých zvláštních případech

Ø nepodléhá-li zaměstnanec nebo smluvní zaměstnanec pojištění podle zákona č. 155/1995 Sb., je zaměstnavatel povinen vést ve smyslu ust. § 37 odst. 1 písm. i) ZOPSZ údaje o jeho pojištění v cizině³,

Ø podléhá-li smluvní zaměstnanec účasti na českém důchodovém pojištění, plní smluvní zaměstnavatel pro tohoto smluvního zaměstnance podle ust. § 36a odst. 1 ZOPSZ stejné povinnosti, jako ostatní zaměstnavatelé pro ostatní zaměstnance, kteří jsou účastní českého důchodového pojištění,

(Poznámka:

- smluvním zaměstnavatelem se rozumí právnická nebo fyzická osoba, která má sídlo nebo bydliště na území České republiky a u níž jsou v České republice činní zaměstnanci zaměstnavatele, jehož sídlo nebo bydliště je na území státu, s nímž Česká republika neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, považovaní v České republice za smluvní zaměstnance, pokud podle smlouvy uzavřené s tímto zaměstnavatelem jsou příjmy smluvních zaměstnanců vypláceny smluvním zaměstnavatelem nebo jsou smluvním zaměstnavatelem uhrazovány tomuto zaměstnavateli.

- smluvním zaměstnancem, se rozumí zaměstnanec zaměstnavatele, jehož sídlo je na území státu s nímž Česká republika neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, je-li činný v České republice u smluvního zaměstnavatele.),

Ø zaměstnavatel zaměstnanců, kteří mají trvalý pobyt na území České republiky, vykonávají trvale zaměstnání v cizině a jsou povinně účastní důchodového pojištění podle předpisů státu, ve kterém trvale vykonávají zaměstnání, je podle ust. § 36a odst. 2 ZOPSZ, povinen vést ve své evidenci o těchto zaměstnancích údaje uvedené v ust. § 37 odst. 1 písm. a) a b) ZOPSZ a údaj o této povinné účasti na důchodovém pojištění v cizině.

Ø jde-li o osoby se zdravotním postižením při teoretické a praktické přípravě pro zaměstnání nebo výdělečnou činnost, vede zaměstnavatel nebo vzdělávací zařízení, u nichž se příprava provádí, v evidenci údaje potřebné pro provádění důchodového pojištění (ust. § 37 odst. 6 ZOPSZ).

II. Vyhotovování a předkládání evidenčních listů důchodového pojištění (ELDP)

Právním podkladem pro vedení a předkládání ELDP jsou ust. § 38 a § 39 ZOPSZ. Techniku vyplňování ELDP upravují „Všeobecné zásady pro vyplňování ELDP“. *S ohledem na podstatné změny v okruhu pojištěných osob⁴ provedené zákonem č. 365/2011 Sb. a zákonem č. 470/2011 Sb. bylo nutno tyto*

³ Blíže viz upřesňující údaje uvedené v materiálu „Všeobecné zásady pro vyplňování tiskopisu *Oznámení o nástupu do zaměstnání – skončení zaměstnání*“, který je [k dispozici](#) na webových stránkách České správy sociálního zabezpečení.

⁴ *Ve vztahu k rozšířenému okruhu pojištěných osob je některým zaměstnavatelům uloženo splnit do 31.1.2012 mimořádnou ohlašovací povinnost uvedenou v ust. čl. II. bod 3. a 4. zákona č. 470/2011 Sb.*

zásady od 1. 1. 2012 aktualizovat. „Všeobecné zásady pro vyplňování ELDP (platného od 1. ledna 2009) pro období od 1. 1. 2012“, jakož i metodická pomůcka k vyplňování těchto ELDP, jsou pro zaměstnavatele k dispozici na webových stránkách České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ). Zásady pro vyplňování ELDP za období roků 2009 až 2011 a související metodická pomůcka jsou na webu ČSSZ publikovány v samostatném souboru.

Pozn. Od 1. 1. 2009 byla zaměstnavatelům uložena povinnost vést ELDP i pro výdělečně činné poživitele starobních důchodů, pokud tito byli kdykoli v minulosti nebo v průběhu roku 2009 účastní důchodového pojištění v cizině (ust. § 38 odst. 1 a § 37 odst. 1 písm. g) ZOPSZ). Od 1. 1. 2010 jsou zaměstnavatelé povinni vést ELDP pro všechny poživitele starobního důchodu.

ELDP je možné zasílat i v elektronické podobě prostřednictvím portálu **VREP** (Veřejné rozhraní pro e-Podání) – ČSSZ tento způsob považuje za nejvhodnější. Program pro vyplňování tiskopisu ELDP a bližší informace o tomto způsobu přenosu jsou [k dispozici](#) na webových stránkách ČSSZ.

III. Součinnost zaměstnavatele v důchodovém řízení, potvrzování rozhodných skutečností

Řízení ve věcech důchodového pojištění upravují ust. § 81 a násl. ZOPSZ.

Žádosti o přiznání dávky důchodového pojištění (důchod) se podávají na předepsaném tiskopisu a sepisují je s občany výlučně OSSZ. Místní příslušnost OSSZ se řídí místem trvalého pobytu občana, nebo místa hlášeného pobytu v České republice, jde-li o cizince. Žádost o důchod lze podat nejdříve čtyři měsíce před požadovaným dnem přiznání důchodu.

Žádosti o zastavení výplaty/uvolnění/úpravu starobního důchodu je rovněž vhodné podat prostřednictvím OSSZ, které mají pro tento účel k dispozici unifikované formuláře.

A) Podle ust. § 83 odst. 2 ZOPSZ je zaměstnavatel povinen do osmi dnů ode dne, kdy obdržel výzvu OSSZ, sdělit OSSZ sepisující žádost o dávku důchodového pojištění písemně zda:

- Ú provádí z příjmu žadatele o důchod srážky na základě nařízeného soudního nebo správního výkonu rozhodnutí, konkursu nebo dohody o srážkách z příjmu uzavřené podle občanského zákoníku, označení toho, kdo toto rozhodnutí vydal, a číslo jedací tohoto rozhodnutí, a jde-li o srážky na výživné, zda se jedná o běžné nebo dlužné výživné a jaká je jeho výše,
- Ú trvá pracovněprávní vztah žadatele o starobní důchod ke dni, od něhož občan žádá o přiznání tohoto důchodu,
- Ú na jakou dobu byl pracovněprávní vztah žadatele o starobní důchod sjednán, je-li podmínkou výplaty starobního důchodu sjednání pracovněprávního vztahu na dobu určitou (tato skutečnost je rozhodující v případech, kdy je žádáno o přiznání výplaty starobního důchodu od data spadajícího do období před rokem 2010),
- Ú vyplácí náhradu mzdy, platu nebo odměny nebo snížený plat (sníženou odměnu) v době prvních 14 kalendářních dnů (v období let 2011 až 2013 prvních 21 kalendářních dnů) dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény a datum vzniku této neschopnosti nebo datum, od něhož byla nařízena karanténa.

V této souvislosti lze doporučit, aby zaměstnavatel, který je seznámen s úmyslem zaměstnance podat žádost o přiznání starobního důchodu, nečekal na výzvu OSSZ, ale sám již tohoto zaměstnance vyplněným potvrzením předem vybavil. Jde-li o žádost o vdovský/vdovecký důchod, platí totéž; vyplňuje se však pouze oddíl 1. týkající se exekučních srážek. Tímto postupem zaměstnavatel přispěje ke zjednodušení i zkrácení vlastního řízení o přiznání důchodu. Jde-li o žádost o invalidní důchod, není vhodné zaměstnance tímto potvrzením předem vybavovat, neboť OSSZ jej vyžaduje pouze v případě, že žadatel je uznán invalidním.

Je-li žádost o důchod sepisována (a tedy Potvrzení zaměstnavatele dle § 83 odst. 2 ZOPSZ vyplňováno) v období před datem, od něhož má být přiznán důchod či výplata důchodu (může jít o různá data – výplata důchodu může být přiznána později než nárok na důchod samotný), je nezbytné potvrdit údaj o trvání či ukončení výdělečné činnosti do budoucna, tj. uvést předpoklad vztahující se k předepsanému datu přiznání či výplaty důchodu, nikoliv pouze údaj platný k datu vyplnění tohoto potvrzení s poznámkou „dosud“. Smyslem potvrzení je zabezpečit, aby ČSSZ v rámci rozhodování o důchodu mohla na základě tohoto relevantního dokladu zhodnotit i celou

dobu od sepsání žádosti do dne předcházejícího dni přiznání důchodu resp. uvolnění/úpravy důchodu. (K ohlašovací povinnosti uvedené v ust. § 35a odst. 3 věty první ZOPSZ viz dále v kapitole IV.).

- B)** Zaměstnavatel má ve smyslu **ust. § 35a odst. 3 věty druhé ZOPSZ** povinnost předložit na výzvu OSSZ všechny údaje týkající se výdělečné činnosti, jež jsou rozhodné pro uvolnění nebo úpravu starobního důchodu, a to do osmi dnů ode dne doručení výzvy, není-li určeno jinak.
- C)** Součinnost zaměstnavatele v rámci řízení o přiznání (uvolnění/úpravu) dávky důchodového pojištění spočívá dále v předložení ELDP ve smyslu **ust. § 39 odst. 3 ZOPSZ**, eventuelně v potvrzování dalších skutečností rozhodných pro nárok a výši důchodu, pokud jsou orgánem sociálního zabezpečení vyžádány.
- D)** Zaměstnavatel je dále povinen **vystavit svému zaměstnanci na jeho požádání potvrzení** o skutečnostech, které eviduje na základě ust. § 37 odst. 2 písm. a) a b) ZOPSZ (viz výše v kapitole I.).

- E)** *Od roku 2012 je zaměstnavatelům v ust. § 37 odst. 2 písm. c) ZOPSZ explicitně uložena nová povinnost vystavovat na žádost zaměstnance potvrzení o dobách, v nichž po celý kalendářní měsíc trvala skutečnost odpovídající vyloučené době, avšak vyloučená doba nemohla být na ELDP vykázána z důvodu, že v tomto kalendářním měsíci byl zároveň zúčtován jakýkoliv (jakkoliv vysoký) důchodově započitatelný příjem (přesná citace předpisu viz výše v kapitole I.).*

Tato povinnost úzce souvisí s možností postupu podle ust. § 16 odst. 8 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb. (vložen do zákona s účinností od 1. 1. 2010, týká se pouze nároků na důchody vzniklých po 31. 12. 2009). Podle tohoto ustanovení jsou pojištěnci oprávněni požádat, aby se doby uvedené v ust. § 16 odst. 4 věty druhé písm. a) až j) téhož zákona považovaly pro účely výpočtu výše důchodu za vyloučené doby, i když se tyto doby kryjí s dobou, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, případně s dobou, za kterou náležely náhrady za ztrátu na výdělek po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání); tato možnost tzv. „upřednostnění vyloučené doby před příjmem“ se týká výhradně dob spadajících do období po 31. 12. 1995.

V případě, že žadatel o důchod takový požadavek uplatní (a označí dobu, kterou si přeje vyloučit), je pro orgán sociálního zabezpečení nezbytné znát výši těchto příjmů, neboť tyto je nutno odečíst z příjmů vykázaných zaměstnavatelem v celkovém úhrnu za daný kalendářní rok na ELDP. Výši těchto příjmů musí potvrdit zaměstnavatel. Jde-li o období

- Ü *roku 2012 a později, vydá zaměstnavatel toto potvrzení na vyžádání zaměstnance dle evidence, kterou pro tyto účely vede dle ust. § 37 odst. 2 písm. c) ZOPSZ;*
  - Ü *před rokem 2012, potvrdí zaměstnavatel výši těchto příjmů na výzvu orgánu sociálního zabezpečení vznesenou na základě obecného ustanovení § 35a odst. 3 ZOPSZ – ke komunikaci mezi OSSZ a zaměstnavatelem byl vytvořen speciální tiskopis obsahující tabulku předvyplněnou pracovníkem OSSZ, do níž zaměstnavatel ve vymezeném prostoru pouze doplní relevantní údaje o příjmech a tiskopis vrátí OSSZ (sám popř. prostřednictvím zaměstnance).*
- F)** Právnícké osoby nebo organizační složky státu nebo jejich součásti vykonávající činnost střední školy, vyšší odborné školy nebo konzervatoře a vysoké školy jsou dle **ust. § 40 ZOPSZ** povinny na žádost orgánu sociálního zabezpečení nebo pojištěnce pro účely jeho důchodového pojištění vydat písemné potvrzení o formě a době studia pojištěnce, včetně údajů o zahájení a ukončení, popřípadě přerušení studia, pokud v souladu se zákonem o archivnictví a spisové službě uchovávají dokumenty obsahující tyto údaje. Toto potvrzení jsou povinny vydat do 8 dnů ode dne obdržení žádosti o jeho vydání⁵.
- G)** Zaměstnavatel je podle **ust. § 42 ZOPSZ** povinen vydat svému zaměstnanci, případně bývalému zaměstnanci, na jeho žádost potvrzení o době trvání zaměstnání v kalendářním roce, po kterou byl zaměstnanec (bývalý zaměstnanec) důchodově pojištěn. Obdobné potvrzení je povinen vydat i na výzvu OSSZ. Tato potvrzení se vydávají do 8 dnů od obdržení žádosti.

⁵ Uvedená povinnost se týká i studia realizovaného po roce 2009, neboť přestože se již nejedná o náhradní dobu pojištění, ovlivňuje doba studia nároky na důchody podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem.

Pozn. S účinností od 1. 1. 2009 bylo zrušeno ustanovení o přechodu z pracovní neschopnosti do plné nebo částečné invalidity z moci úřední (ust. § 91 a následující ZOPSZ). Při dlouhodobé pracovní neschopnosti tedy již nejsou zahajována řízení a vydávána rozhodnutí OSSZ o invaliditě občana. Od 1. 1. 2009 je invalidita osoby posuzována výlučně v souvislosti se zahájením řízení o přiznání dávky podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, tedy na základě vlastní žádosti pojištěnce.

IV. Plnění ohlašovací povinnosti

A) hlášení o zaměstnávání poživatelů předčasného starobního důchodu (§ 41 ZOPSZ)

Zaměstnavatel má povinnost ohlásit, vstoupí-li k němu do zaměstnání poživatel starobního důchodu přiznaného podle ust. § 31 zákona o důchodovém pojištění (tzv. předčasný starobní důchod), který podle předpisů o důchodovém pojištění nesplňuje při výkonu výdělečné činnosti podmínky pro výplatu tohoto důchodu (tyto podmínky upravuje ust. § 37 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.).

Hlášení o zaměstnání poživatele starobního důchodu musí obsahovat předepsané náležitosti (příjmení, jméno, rodné číslo, místo trvalého pobytu důchodce, den, kdy došlo ke vstupu do zaměstnání, popřípadě, kdy nastala jiná skutečnost zakládající ohlašovací povinnost). Ke splnění ohlašovací povinnosti použije zaměstnavatel *předepsaný tiskopis ČSSZ (89 127 9)*, který je [k dispozici](#) na webových stránkách ČSSZ.

Zaměstnavatel má povinnost odeslat hlášení tomu orgánu sociálního zabezpečení, který vyplácí důchod. Jde-li o poživatele důchodu vypláceného orgány ministerstev obrany, vnitra a spravedlnosti, musí hlášení obsahovat též číslo rozhodnutí o přiznání důchodu.

Vyplněný tiskopis Hlášení je zaměstnavatel povinen odeslat na adresu plátce důchodu do 8 dnů od vstupu poživatele starobního důchodu do zaměstnání (ust. § 35a ZOPSZ).

Pozn. Zaměstnavatelé již nejsou povinni takto speciálně pro účely důchodového pojištění hlásit nástup do zaměstnání poživatele

- důchodu podmíněného dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem (platí od 1. 1. 2009),
- řádného starobního důchodu (platí od 1. 1. 2010),
- předčasného starobního důchodu, který již dosáhl důchodového věku (platí od 1. 1. 2010).

Povinnost zaměstnavatelů podávat v těchto případech „Oznámení o nástupu do zaměstnání“ pro účely nemocenského pojištění (ust. § 94 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění) však platí i nadále.

B) hlášení změn v rozhodných skutečnostech (§ 35a odst. 3 věty první ZOPSZ)

Zaměstnavatel má povinnost hlásit orgánu sociálního zabezpečení změny ve skutečnostech rozhodných pro nárok na dávku a jeho trvání a pro výši a výplatu dávky, a to písemně nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy se o nich dozví.

Situace, na kterou toto ustanovení dopadá, může nastat např. pokud zaměstnavatel vyplňuje potvrzení dle ust. § 83 odst. 2 ZOPSZ v souvislosti s žádostí o důchod, který má být přiznán nebo vyplácen od data, které nastane teprve v budoucnu, a uvede, že výdělečná činnost k některému budoucímu datu skončí nebo bude trvat. Následně se ukáže, že výdělečná činnost z nějakého důvodu (např. okamžité zrušení pracovního poměru) skončila dříve, než bylo původně potvrzeno, nebo naopak pokračuje dále po datu, k němuž měla dle potvrzení skončit. Takovou změnu je nutno neprodleně nahlásit orgánu sociálního zabezpečení.

MOŽNÉ SANKCE ZA PORUŠENÍ POVINNOSTÍ

Za nesplnění nebo porušení povinností v oblasti důchodového pojištění stanovených v ust. § 35a odst. 4, § 37 až 43 a § 83 odst. 2 ZOPSZ, a čl. II bodu 1 zákona č. 424/2003 Sb., může příslušná OSSZ uložit zaměstnavateli pokutu až do výše 100 000,- Kč a při opětovném nesplnění nebo porušení povinností, za jejichž nesplnění nebo porušení byla již pokuta uložena, pokutu až do výše 500 000,- Kč (ust. § 54 odst. 4 ZOPSZ).

Zpracovalo: odd. 316 ČSSZ
Aktualizováno podle právního stavu účinného od 1. 1. 2012.